

Predmet C-793/19

**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 98. stavka 1.
Poslovnika Suda**

Datum podnošenja:

29. listopada 2019.

Sud koji je uputio zahtjev:

Bundesverwaltungsgericht (Njemačka)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

25. rujna 2019.

Tužitelj i druga stranka u revizijskom postupku:

SpaceNet AG

Tuženik i podnositelj revizije:

Savezna Republika Njemačka

Predmet glavnog postupka

Tužba radi utvrđenja da SpaceNet nije obavezan zadržati podatke navedene u članku 113.b stavku 3 TKG-a o telekomunikacijskom prometu klijenata kojima pruža usluge pristupa internetu.

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Tumačenje prava Unije, osobito članka 15. stavka 1. Direktive 2002/58 kao i presude Tele2 Sverige i Watson i dr.; članak 267. UFEU-a

Prethodno pitanje

Treba li članak 15. Direktive 2002/58/EZ s obzirom na članke 7., 8. i 11. te, s jedne strane, članak 52. stavak 1. Povelje Europske unije o temeljnim pravima i, s druge strane, članak 6. Povelje Europske unije o temeljnim pravima i članak 4. Ugovora o Europskoj uniji tumačiti na način da mu se protivi nacionalni propis kojim se davatelje javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga obavezuje

na zadržavanje podataka o prometu i podataka o lokaciji krajnjih korisnika tih usluga ako

- ta obveza ne podrazumijeva poseban razlog u pogledu lokacije, vremena ili prostora,
- predmet obveze zadržavanja podataka prilikom pružanja javno dostupnih telefonskih usluga, uključujući prijenos kratkih, multimedijских i sličnih poruka, kao i neodgovorenih ili neuspješnih poziva, čine sljedeći podaci:
 - telefonski broj ili drugi znak identifikacije pozivatelja i broja na koji se poziva, kao i broj svakog sljedećeg korisnika u slučaju prebacivanja ili prosljeđivanja poziva,
 - datum i vrijeme početka i završetka poziva, odnosno, u slučaju prijenosa kratkih, multimedijских i sličnih poruka, vremena slanja i primanja poruka uz naznaku vremenske zone o kojoj je riječ,
 - podaci o upotrijebljenoj usluzi, ako se u okviru telefonske usluge mogu upotrebljavati različite usluge,
 - osim toga, u slučaju telefonskih usluga u okviru pokretne mreže
 - međunarodni identitet mobilnih pretplatnika u pogledu broja s kojeg se poziva i koji se poziva,
 - međunarodni identitet terminalnog uređaja s kojeg se poziva i koji se poziva,
 - datum i vrijeme početka uporabe usluge uz naznaku vremenske zone o kojoj je riječ, ako su usluge plaćene unaprijed,
 - nazivi ćelija koje se upotrebljavaju uspostavom veze između broja s kojeg se poziva i koji se poziva,
 - u slučaju internetskih telefonskih usluga, adrese internetskog protokola broja s kojeg se poziva i koji se poziva te dodijeljena korisnička imena,
- predmet obveze zadržavanja podataka prilikom pružanja javno dostupnih usluga pristupa internetu čine sljedeći podaci:
 - adresa internetskog protokola koja se pretplatniku dodjeljuje radi korištenja internetom,
 - jedinstvena identifikacija priključka koji se upotrebljava u svrhu korištenja internetom i dodijeljeno korisničko ime,

- datum i vrijeme početka i završetka korištenja internetom na dodijeljenoj adresi internetskog protokola, uz naznaku vremenske zone o kojoj je riječ,
- u slučaju uporabe pokretne mreže, naziv ćelije koja se upotrebljava uspostavom internetske veze,
- nije dozvoljeno zadržavanje sljedećih podataka:
 - sadržaj komunikacije,
 - podaci o posjećenim internetskim stranicama,
 - podaci o uslugama elektroničke pošte,
 - podaci koji se odnose na pozive prema određenim brojevima ili brojeve s kojih se poziva, brojeve koji pripadaju osobama, tijelima i organizacijama iz društvenih ili crkvenih područja,
- razdoblje zadržavanja podataka o lokaciji, koje u pogledu naziva upotrijebljene ćelije iznosi četiri tjedna, a za ostale podatke deset tjedana,
- učinkovita zaštita zadržanih podataka od opasnosti zlouporabe kao i od svakog neovlaštenog pristupa, i
- se zadržani podaci smiju upotrebljavati samo u svrhu progona vrlo teških kaznenih djela i sprečavanja konkretne opasnosti za fizički integritet, život ili slobodu osobe ili za opstanak savezne države ili savezne zemlje, osim adrese internetskog protokola koja se pretplatniku dodjeljuje radi korištenja internetom, koja se može upotrebljavati u okviru pristupa osobnim podacima radi progona svih kaznenih djela, radi obrane od opasnosti za javnu sigurnost i javni poredak te općenito za obavljanje zadaća obavještajnih službi?

Relevantne odredbe prava Unije

Povelja Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja), članci 6., 7., 8., 11., 52.

Ugovor o Europskoj uniji (UEU), članci 4. i 6.

Direktiva 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. srpnja 2002. o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u području elektroničkih komunikacija (Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama) kako je izmijenjena Direktivom 2009/136/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. (u daljnjem tekstu: Direktiva 2002/58), članci 5., 6., 8., 9. te osobito članak 15.; uvodna izjava 11.

Navedene odredbe nacionalnog prava

Telekommunikationsgesetz (Zakon o telekomunikacijama, u daljnjem tekstu: TKG), članak 113.a stavak 1. prva rečenica („Obveznici”), članak 113.b („Obveze zadržavanja podataka o prometu”), članak 113.c („Uporaba podataka”), članak 113.d („Osiguravanje sigurnosti podataka”), članak 113.e („Protokoliranje” [pristupâ zadržanim podacima koje izvršava obveznik]), članak 113.f („Popis zahtjeva [u pogledu tehničkih postupaka i drugih mjera]), članak 99. stavak 2. („Obračun po stavkama”, o identifikaciji tijela izuzetih iz prikaza obračuna po stavkama)

Strafprozessordnung (Zakon o kaznenom postupku, u daljnjem tekstu: StPO), članak 100.g stavak 2. („Prikupljanje podataka o prometu” predviđenih člankom 113.b TKG-a)

Navedena sudska praksa Suda Europske unije

presuda Suda Europske unije od 21. prosinca 2016., Tele2 Sverige i Watson i dr., C-203/15 i C-698/15, EU:C:2016:970 (u daljnjem tekstu: presuda Tele2 Sverige i Watson i dr.)

presuda od 8. travnja 2014., Digital Rights Ireland i Seitlinger i dr., C-293/12 i C-594/12, EU:C:2014:238 (u daljnjem tekstu: presuda Digital Rights Ireland i dr.)

mišljenje Suda 1/15 od 26. srpnja 2017., EU:C:2017:592

Također: presude od 29. srpnja 2019., Funke Medien (C-469/17, EU:C:2019:623), od 9. ožujka 1978., Simmenthal (106/77, EU:C:1978:49), od 3. svibnja 2005., Berlusconi i dr. (C-387/02, C-391/02 i C-403/02, EU:C:2005:270), od 22. lipnja 2010., Melki i Abdeli (C-188/10 i C-189/10, EU:C:2010:363), od 18. rujna 2014., Vueling Airlines (C-487/12, EU:C:2014:2232) 2014:2232).

Kratki prikaz činjenica i postupka

- 1 Tužitelj, društvo SpaceNetAG (u daljnjem tekstu: tužitelj ili SpaceNet), pruža javno dostupne usluge pristupa internetu. Ono osporava obvezu koja mu se nalaže na temelju članka 113.a stavka 1. u vezi s člankom 113.b TKG-a u verziji od 10. prosinca 2015., u pogledu zadržavanja podataka o telekomunikacijskom prometu svojih klijenata od 1. srpnja 2017.
- 2 Verwaltungsgericht (Upravni sud, Njemačka) u prvom je stupnju utvrdio da SpaceNet nije obavezan zadržati podatke navedene u članku 113.b stavku 3 TKG-a o telekomunikacijskom prometu klijenata kojima pruža usluge pristupa internetu. Tuženik, Savezna Republika Njemačka (u daljnjem tekstu: tuženik) podnijela je izravnu reviziju protiv presude Verwaltungsgerichta (Upravni sud).

- 3 Revizija se prihvaća samo ako obveza pružateljâ javno dostupnih telekomunikacijskih usluga (u daljnjem tekstu: pružatelji telekomunikacijskih usluga), predviđena navedenim odredbama TKG-a, u pogledu zadržavanja podataka o telekomunikacijskom prometu nije protivna pravu Unije.
- 4 Ta obveza pružatelja telekomunikacijskih usluga da na ograničeno vrijeme zadržavaju određene podatke o prometu izmijenjena je Gesetzmom zur Einführung einer Speicherpflicht und einer Höchstspeicherfrist für Verkehrsdaten vom 10. Dezember 2015 (Zakon od 10. prosinca 2015. o uvođenju obveze zadržavanja i maksimalnog roka za zadržavanje podataka o prometu, u daljnjem tekstu: Zakon od 10. prosinca 2015.).
- 5 Izmjena je bila potrebna nakon što su presudom Bundesverfassungsgerichta (Savezni ustavni sud, Njemačka) iz 2010. dotadašnji propisi kojima se uređivalo zadržavanje podataka proglašeni ništavima zbog povrede temeljnog prava i nakon što je, osim toga, Direktiva 2006/24, radi čijeg su prenošenja ti raniji propisi doneseni, proglašena nevaljanom 2014. na temelju presude Digital Rights Ireland i dr. Zakonom od 10. prosinca 2015. žele se ukloniti nedostaci u pogledu kaznenog progona i otklanjanja opasnosti te se istodobno žele uzeti u obzir zahtjevi ustavnog prava i prava Europske unije koji proizlaze iz navedenih odluka.
- 6 Kako bi se odgovorilo na pitanje je li obveza zadržavanja podataka koja se nalaže u članku 113.a stavku 1. u vezi s člankom 113.b TKG-a protivna pravu Unije, potrebno je da Sud protumači Direktivu 2002/58 i, među ostalim, da pojasni kako valja shvatiti presudu Tele2 Sverige i Watson i dr.

Kratki pregled obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 7 Obvezom zadržavanja podataka o telekomunikacijskom prometu koja je uređena člankom 113.a stavkom 1. prvom rečenicom u vezi s člankom 113.b TKG-a ograničavaju se prava iz članka 5. stavka 1., članka 6. stavka 1. i članka 9. stavka 1. Direktive 2002/58.
- 8 Ta obveza predstavlja zadiranje u povjerljivost elektroničkih komunikacija zaštićenu člankom 5. stavkom 1. prvom rečenicom Direktive i protivna je načelu prema kojem se svim osobama koje nisu korisnici zabranjuje da bez pristanka potonjih zadržavaju podatke o prometu povezane s elektroničkim komunikacijama.
- 9 Osim toga, njome se ne poštuje zahtjev iz članka 6. Direktive u skladu s kojim se podaci o prometu smiju obraditi i zadržati samo u svrhu naplaćivanja usluga, za potrebe marketinga tih usluga i pružanja usluga s dodatnom vrijednošću u onoj mjeri te u onom vremenskom razdoblju koje je neophodno za takve usluge ili marketing.
- 10 U slučaju da se mogu obraditi podaci o lokaciji koji nisu podaci o prometu, koji se odnose na korisnike ili pretplatnike javnih komunikacijskih mreža ili javno

dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga, člankom 9. stavkom 1. prvom rečenicom Direktive 2002/58 određuje se da se takvi podaci mogu obraditi samo nakon što su učinjeni anonimnima, odnosno uz pristanak korisnika ili pretplatnika, u mjeri i u trajanju potrebnom za pružanje usluge s dodatnom vrijednosti. Zakonskim propisom odstupa se i od tog zahtjeva s obzirom na to da u skladu s člankom 113.b stavkom 1. točkom 2. u vezi s člankom 113.b stavkom 4. TKG-a treba zadržati i podatke o lokaciji koji se navode u toj odredbi.

- 11 Ograničenje prava iz članka 5. stavka 1., članka 6. stavka 1. i članka 9. stavka 1. Direktive 2002/58/EZ opravdano je samo ako se pravila iz članka 113.a stavka 1. prve rečenice u vezi s člankom 113.b TKG-a temelje na članku 15. stavku 1. Direktive 2002/58.
- 12 U skladu s tim člankom, države članice mogu donijeti zakonske mjere kojima će ograničiti opseg prava i obveza koji pružaju članak 5., članak 6., članak 8. stavci 1., 2., 3. i 4., te članak 9. te direktive kada takvo ograničenje predstavlja nužnu, prikladnu i razmjernu mjeru unutar demokratskog društva s ciljem zaštite nacionalne sigurnosti (odnosno državne sigurnosti), obrane, javne sigurnosti te s ciljem sprečavanja, istrage, otkrivanja i progona kaznenih djela odnosno neovlaštene uporabe elektroničkog komunikacijskog sustava iz članka 13. stavka 1. Direktive 95/46/EZ. S tim u vezi, države članice mogu, između ostalog, donijeti zakonske mjere kojima se omogućuje zadržavanje podataka tijekom ograničenog razdoblja opravdane razlozima određenim u ovom stavku. Sve mjere iz ovog stavka moraju biti u skladu s općim načelima prava Zajednice, uključujući ona iz članka 6. stavaka 1. i 2. Ugovora o Europskoj uniji (UEU).
- 13 U skladu s razmatranjima Suda u presudi Tele2 Sverige i Watson i dr., osobito u točkama 82. i sljedećima te 108. i sljedećima te presude, dopuštenost nacionalnog propisa o zadržavanju podataka u skladu s člankom 15. stavkom 1. Direktive 2002/58 podrazumijeva da za to postoji dostatan razlog. To znači da su obuhvaćene samo osobe za koje postoji naznaka da su povezane s teškim kaznenim djelima, da postoji ograničenje na razdoblje i sredstvo komunikacije koji su relevantni za taj razlog i da su obuhvaćeni samo podaci koji su neizostavni za otkrivanje navedenih kaznenih djela.
- 14 Stoga je očito da s time nije u skladu tuženikova tvrdnja da samu okolnost korištenja uslugama pristupa internetu ili telefonskim uslugama treba smatrati dostatnim razlogom za zadržavanje podataka. Pretpostavka iz presude Tele2 Sverige i Watson i dr. o tome da se pravu Unije općenito protivi svako zadržavanje podataka za koje ne postoji razlog ne dovodi se u pitanje ni tuženikovim upućivanjem na mišljenje Suda od 26. srpnja 2017. o sporazumu između Kanade i Europske unije o prijenosu podataka iz popisa imena zrakoplovnih putnika. Točno je da je Sud u okviru nužnosti sa sporazumom povezanih zadržanja u temeljna prava na poštovanje privatnog života i na zaštitu osobnih podataka istaknuo da se prijenos podataka iz PNR-a Kanadi odvija neovisno o bilo kojem objektivnom elementu iz kojeg se daje zaključiti da ti putnici mogu predstavljati opasnost za javnu sigurnost u Kanadi. Međutim, pritom

nije riječ o zadržavanju podataka za koje ne postoji razlog jer su zadržavanje i prijenos povezani s graničnim kontrolama kojima u skladu s važećim kanadskim pravom podliježu svi zrakoplovni putnici koji žele ući u Kanadu ili izaći iz te zemlje. Izlaskom zrakoplovnih putnika nestaje razlog za to zadržavanje podataka. Stoga se za daljnje zadržavanje podataka nakon tog trenutka kao novi razlog predviđa postojanje objektivnih elemenata iz kojih se može zaključiti da bi pojedini zrakoplovni putnici mogli predstavljati rizik u kontekstu borbe protiv terorizma i teških oblika prekograničnog kriminaliteta.

- 15 U slučaju da sudsku praksu Suda valja tumačiti na način da zadržavanje podataka za koje ne postoji razlog ni u kojem slučaju nije u skladu s pravom Unije, ne može se prihvatiti revizija koju je tuženik podnio protiv pobijane presude Verwaltungsgerichta (Upravni sud). Naime, isto kao švedski i britanski propisi o zadržavanju podataka, koji su bili predmet presude Tele2 Sverige i Watson i dr., člankom 113.a stavkom 1. prvom rečenicom u vezi s člankom 113.b TKG-a ne zahtijeva se ni razlog za zadržavanje podataka koji nadilazi puko korištenje uslugama pristupa internetu ili telefonskim uslugama, niti povezanost između zadržanih podataka i kaznenog djela, odnosno opasnosti za javnu sigurnost. Naprotiv, riječ je o propisu kojim se nalaže bezrazložno i sveobuhvatno zadržavanje velikog dijela svih relevantnih podataka o telekomunikacijskom prometu, neovisno o osobi, razdoblju i zemljopisnom području.
- 16 Međutim, sud koji je uputio zahtjev, neovisno o razmatranjima iz presude Tele2 Sverige i Watson i dr. ne isključuje mogućnost da se obveza uređena člankom 113.a stavkom 1. prvom rečenicom u vezi s člankom 113.b TKG-a o zadržavanju podataka o telekomunikacijskom prometu za koje ne postoji razlog može temeljiti na članku 15. stavku 1. Direktive 2002/58 i to iz sljedećih razloga:
- 17 Kao prvo, odredbom spornih propisa TKG-a ne zahtijeva se zadržavanje cjelokupnih podataka o telekomunikacijskom prometu svih pretplatnika i registriranih korisnika koji se odnosi na sva sredstva elektroničke komunikacije. Od obveze zadržavanja podataka ne izuzima se samo sadržaj komunikacije, nego se ne smiju spremati ni podaci o posjećenim internetskim stranicama, podaci o uslugama elektroničke pošte, kao ni podaci koji se odnose na pozive prema određenim brojevima ili s kojih se poziva, iz društvenih ili crkvenih područja (vidjeti članak 113.b stavke 5. i 6. TKG-a). Ako se određena komunikacijska sredstva ili vrste podataka izuzmu od obveze zadržavanja podataka, točno je da to ne može ukloniti opasnost od stvaranja sveobuhvatnog profila dotičnih osoba, ali je barem može znatno smanjiti.
- 18 Kao drugo, sud koji je uputio zahtjev smatra da se još veća razlika između propisa TKG-a koje su u ovom slučaju sporne i ranijih odredbi Direktive 2006/24, odnosno švedskih i britanskih propisa koji se temelje na toj direktivi i o kojima je bilo riječ u presudi Tele2 Sverige i Watson i dr. prepoznaje u činjenici da se obveza zadržavanja podataka tijekom šest mjeseci do dvije godine (vidjeti članak 6. Direktive 2006/24) na temelju članka 113.b stavka 1. TKG-a znatno skratila na četiri odnosno deset tjedana.

- 19 Opasnost od stvaranja sveobuhvatnog profila dotičnih osoba stoga treba smatrati tim manjom što su kraća razdoblja u kojima se zadržavaju podaci o prometu. Što je razdoblje zadržavanja podataka kraće, to je profil osoba nužno manjkaviji, a intenzitet zadiranja u temeljna prava slabiji.
- 20 Kao treće, propisi TKG-a koji su u ovom slučaju sporni podliježu strogim ograničenjima u pogledu zaštite zadržanih podataka i pristupa tim podacima. S jedne strane, zahtjevima članka 113.d i sljedećih članaka TKG-a osigurava se učinkovita zaštita zadržanih podataka od opasnosti zlorabe, kao i od svakog neovlaštenog pristupa. S druge strane, na temelju članka 113.c stavka 1. TKG-a, zadržani podaci smiju se upotrebljavati samo u svrhu borbe protiv teških kaznenih djela ili sprečavanja konkretne opasnosti za fizički integritet, život ili slobodu osobe ili za opstanak savezne države ili savezne zemlje.
- 21 U skladu s člankom 100.g stavkom 2. StPO-a, prikupljanje podataka o prometu u svrhu kaznenog progona uvjetovano je time da postoji sumnja u počinjenje nekog od vrlo teških kaznenih djela izričito navedenih u zakonu, da je to djelo i u pojedinačnom slučaju osobito teško, da je ispitivanje činjeničnog stanja ili utvrđivanje mjesta na kojem se nalazi okrivljenik na drugi način znatno otežano ili uzaludno i da je prikupljanje podataka proporcionalno važnosti predmeta. Prikupljanje ili uporaba podataka o prometu u vezi s nositeljima poslovne tajne navedenim u članku 53. stavku 1. prvoj rečenici točkama 1. do 5. StPO-a, među kojima su na primjer odvjetnici, liječnici ili novinari, nedopuštena je na temelju članka 100.g stavka 4. StPO-a. Osim toga, člankom 101.a stavkom 1. StPO-a uređuje se da pravosuđe odlučuje o prikupljanju podataka o prometu u skladu s člankom 100.g StPO-a.
- 22 Točno je da ta ograničavajuća pravila o pristupu ne vrijede u pogledu adrese internetskog protokola koja se pretplatniku dodjeljuje radi korištenja internetom. Naime, na temelju članka 113.c stavka 1. točke 3. TKG-a, ta se adresa može upotrebljavati i u okviru pristupa osobnim podacima radi progona svih kaznenih djela, radi obrane od opasnosti za javnu sigurnost i javni poredak te općenito za obavljanje zadaća obavještajnih službi. Međutim, valja pretpostaviti da pristup podacima o tome koji je korisnik priključka bio prijavljen na adresi internetskog protokola koja je otprije poznata ne dopušta izradu profilâ osoba i kretanja.
- 23 Čak i kad bi se prihvatila argumentacija društva SpaceNet i kad bi se pretpostavilo da se najčešće primjenjuju tehnički postupci u okviru kojih adresa internetskog protokola više jednoznačno ne upućuje na određeni telekomunikacijski priključak, nego samo na veću skupinu priključaka i da se, slijedom toga, pristup osobnim podacima razvio u mjeru velike širine, intenzitet zadiranja takvog pristupa osobnim podacima i dalje je daleko slabiji nego u slučaju pregledavanja i uporabe samih podataka o telekomunikacijskom prometu.
- 24 Kao četvrto, u prilog pretpostavci da se obveza uređena člankom 113.a stavkom 1. prvom rečenicom u vezi s člankom 113.b TKG-a o zadržavanju podataka o telekomunikacijskom prometu za koje ne postoji razlog može temeljiti na

članku 15. stavku 1. Direktive 2002/58 govori i činjenica da je nacionalni zakonodavac na taj način ispunio obveze djelovanja koje za države članice proizlaze iz prava na sigurnost zajamčenog člankom 6. Povelje. U presudi Digital Rights Ireland i dr. Sud je izričito naveo članak 6. Povelje i u tom kontekstu istaknuo da je cilj u općem interesu Unije borba protiv međunarodnog terorizma radi održavanja međunarodnog mira i sigurnosti te da jednako vrijedi i za borbu protiv teškoga kriminala radi osiguranja javne sigurnosti.

- 25 U tom kontekstu, sud koji je uputio zahtjev ima dvojbe u pogledu pitanja treba li dosadašnju sudsku praksu Suda shvatiti na način da se zadržavanje podataka za koje ne postoji razlog, ne samo u svojem konkretnom obliku koji proizlazi iz Direktive 2006/24 i iz švedskih i britanskih propisa koji odgovaraju toj direktivi, nego ni općenito ne može temeljiti na članku 15. stavku 1. Direktive 2002/58. Naime, temeljni koncept zadržavanja podataka ne može se uskladiti sa zahtjevom Suda formuliranim bez ikakvog ograničenja, a koji se sastoji u tome da se podaci koje je potrebno zadržati trebaju razlikovati u pogledu osoba, razdoblja i zemljopisnih područja.
- 26 Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, pretpostavka da je zadržavanje podataka o prometu samo po sebi protivno Povelji osporava se i zahtjevom u pogledu osiguravanja ravnoteže između, s jedne strane, obveze država članica da zajamče sigurnost osoba koje borave na njihovu državnom području i, s druge strane, očuvanja temeljnih prava iz članka 7. i 8. Povelje.
- 27 Stoga sud koji je uputio zahtjev ne može iz sudske prakse Suda jednoznačno zaključiti da nacionalni zakonodavci više ne trebaju imati mogućnost da na temelju ukupne ocjene, prema potrebi uz stroga pravila o pristupu, uvedu zadržavanje podataka za koje nije potreban razlog kako bi se uzela u obzir specifičnost potencijalnih opasnosti koje se povezuju s novim telekomunikacijskim sredstvima.
- 28 Kao peto, sud koji je uputio zahtjev upućuje na to da bi se, u slučaju da se zadržavanje podataka za koje ne postoji razlog općenito ne može temeljiti na članku 15. stavku 1. Direktive 2002/58 i da, posljedično, nisu relevantni konkretni propisi o razmatranim komunikacijskim sredstvima, kategorijama podataka koje treba zadržati, razdoblju zadržavanja, uvjetima pristupa zadržanim podacima i zaštiti od opasnosti zlouporabe, znatno ograničio diskrecijski prostor nacionalnih zakonodavaca u području kaznenog progona i javne sigurnosti koja u skladu s člankom 4. stavkom 2. trećom rečenicom UEU-a u svakom slučaju u načelu ostaje isključiva odgovornost svake države članice.
- 29 Kao šesto, sud koji je uputio zahtjev naposljetku smatra da ni s obzirom na noviju sudsku praksu Europskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: ESLJP) nije jasno treba li razmatranja Suda u presudi Tele2 Sverige i Watson i dr. shvatiti kao zabranu državama članicama da uvođenje obveze zadržavanja podataka o telekomunikacijskom prometu za koje ne postoji razlog temelje na članku 15. stavku 1. Direktive 2002/58.

- 30 ESLJP je u nedavnoj presudi od 19. lipnja 2018. presudio da su švedski propisi o masovnom nadzoru međunarodnog prometa podataka u skladu s člankom 8. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (EKLJP). S obzirom na prijetnje kojima su države trenutačno izložene, uključujući pošast globalnog terorizma i druge teške zločine poput trgovine drogom, trgovanja ljudima, seksualnog iskorištavanja djece i kibernetičkog kriminala te zbog tehničkog napretka koji teroristima i kriminalcima omogućuje da ih se na internetu ne razotkrije i nepredvidivosti putova prijenosa elektroničkih podataka, odluka da se uvede sustav za masovni nadzor kako bi se prepoznale prijetnje za nacionalnu sigurnost koje su dosad bile nepoznate, ostaje u diskrecijskoj ovlasti države (ESLJP, presuda od 19. lipnja 2018., br. 35252/08, ECLI: CE:ECHR:2018:0619JUD003525208, Centrum för Rättvisa protiv Švedske, t. 112.). Budući da ESLJP upućuje na nepredvidivost putova prijenosa elektroničkih podataka, kao i na tehnički napredak koji teroristima i kriminalcima omogućuje da ih se na internetu ne razotkrije, taj sud više nego Sud Europske unije ističe specifičnost potencijalnih opasnosti koje se povezuju s novim telekomunikacijskim sredstvima.
- 31 Sud koji je uputio zahtjev upućuje na uvodnu izjavu 11. Direktive 2002/58 i na članak 52. stavak 3. Povelje iz kojih proizlazi da se nastoji osigurati nužna usklađenost između prava utvrđenih Poveljom i odgovarajućih prava zajamčenih EKLJP-om a da to ne ugrožava autonomnost prava Unije i Suda Europske unije.
- 32 Naposljetku, sud koji je uputio zahtjev navodi druge prethodne postupke u kojima je riječ o tumačenju presude Tele2 Sverige i Watson i dr., odnosno o pitanju proizlazi li iz te presude opća zabrana bezrazložnog zadržavanja podataka koja se ne može zaobići ni s obzirom na relevantnost opasnosti za javnu sigurnost ni u okviru „kompenzacije” restriktivnim pravilima o pristupu i visokim sigurnosnim zahtjevima.
- 33 Navode se zahtjevi za prethodnu odluku koje je uputio Investigatory Powers Tribunal – London (Sud za istražne ovlasti u Londonu, Ujedinjena Kraljevina) (C-623/17), zahtjevi za prethodnu odluku koje je uputio Conseil d’État (Državno vijeće, Francuska) (C-511/18 i C-512/18) i zahtjev za prethodnu odluku belgijskog ustavnog suda (C-520/18).